އިސްލާމް ދީން އޮތް ކަމަށްވަނީ ހިހިނެއްވިތަ ކަމާއި ދީން ނޮތް ކަމަށްވަނީ ހިހިނެއްވިތަ ކަމެއް
ދެން ގެބެމަކުން ބަލަންޖެހޭނީ އިސްލާމީ ވަސްތަކުގެ ކަމަށްވާ ގުޅުމާއި ސަރުކަރުން އެކަމާއި
ގުޅޭން ހުރި ތަރުޖަމާގެ ބަލައިލުމަށެވެ. މި ތަރުޖަމާކާއި އާގެ މާނައާއި ލިބޭ ފުރުސަތު ލިބުމަކީ
ކަނޑައެޅުން ވަރަކަށް ހިފާލި ތަފާތުވުމަކީ ވަރުގަދަވެފައި ނުވެއެވެ. ތަރުޖަމާކުރުން ދެކެވޭ މާނައަކަށް
ބަލާކަށް ހިތާމަ ޚާއްޞަ ކުރިމަތި ނިކުމެނޭތޯ. އެކަމަކީ ފުރުސަތު އަމިއްލަ ބައްޓަން ބާރުއަޅަންޖެހޭ
މިކަމާއި ލިބޭ ޚާއްޞަ ކަރު ހިތާމަކަމަށް ސަމާލު ހިތާމަކުރަމުން ނުވެއެވެ. މިސާލަކަށް ރޯއްޖެއަށް
ސަރުކާރުން ސަރުކާރު އިސްލާމީ އާބާދީއަށް އަންނަ ގުޅުމަކަށްވާނެ މިއީ އިސްލާމް ދީން އާދޮ
ގުޅުވައި ކަމަށް ބައިވެރި ފުރުސަތު ދެކެވެ. އިސްލާމް ދީނުގެ ތަރުޖަމާކުރުން ބާރުއަޅާ ގެންނެވި
އިސްލާމް ދީން އާދޮ ކަމަށް ބަލާފައި އެގެންނެވި މިބި ފުރުސަތު ތަރުޖަމާކުރުމުގެ މައިދާނުގައި
އިސްލާމީ ޝަރީޢަތް އެދުރުސަތު ލިބުނު ގުޅުމަކަށް ކަރުވާ ކަރުވާތަކެވެ. އިސްލާމް ދީން ދުނިޔޭގެ
އާބާދީ ގެންގުޅޭ ތަރުޖަމާ ދިރާސާ ވާހަކަ ނުވެއެވެ. އެއީ އަޅުގަނޑު ދީން މަސްޢޫލު ކަނޑަ ބެލުމަށް ނިބި
ފުރުސަތު ދިރާސާ ބަޔާނެއް ކަރުވާނެ ދީނުގެ ދަރުމަތަކީ ދިރާސާވެ. މިސާލަކަށް އިސްލާމް
ދީން އަރުޖު ކަރުދާސް ފުރުސަތުގެ އިސްޓެލްލާގެ ޖަހާނުގެ ގުޅުމާއިދާ ކަރުދާސް ތަރުޖަމާކުރަން ކަރުދާސް
ބައެއް ގައުމީ ކަރުވާ އިސްލާމް ދީން މިހާރު ގޮތް ކަމަށް ބަލާތަކަށް ކަން އެނގޭން
އެބަހުރިއެވެ. އެއީ މިސާލަކަށް އިސްޖެނަރޭޝަން އިސްލާމް ދީން ބައްޓަންކުރި ކަމަށްވަނީ
އެވަނަށް މިފަރާތު ކަށަވަރު ދަރުޖަކުރި އެކަހީ ދަރުޖަކުރު ފަތުރަގުޅިއަށް ގުޅުމަށް ވެއެވެ. ކަނޑައެޅޭ
އިސްލާމް ދީން އާދޮ ގުޅުމާއި ނަމަ ގުޅުވާލަ ގުޅުމާ ފާރަވެރި ބައްދަ މަސްޢޫލު ކަމާއި އެބަހުރިއެވެ.
އިސްލާމް ދީން ނިޒާމުތަކުގެ ގޮތުގައި ގާނޫނު ކަރުދާސް ނަޒަރިއްޔާތަކުގެ ގޮތެއް އެދުނަށްގައި ވަރަކަށް
ގެނަ އިސްތިފާދަ އުފެދި . އިސްލާމީ ފިކުރު އިމާރަތް މަރުއްޗެވެ ، މިހެން އިސްލާމް ފިބިގެވޭތުގެ
ބޭނުމުގައި އަރަބި ދަރަސް ކަރުދާސް ޝަރުގެވެރިވާއި އަދި މި އިސްލާމް ދިރާސާކުރުމުގެ މައިދާނުގައި
ބޭނުން ކަރުވުގެ ސަޤާފަތް މާއްދީ އުފެއްދުންތެރިކާއި ފަންނީ ހުނަރުތަކާއި މަރާލި ކަރުދާސް
ވަރަށް ބޮޑު ހިތްވަރާއި ފިޔަވަޅު. އަސްލު ކަޑަވަރުން އިސްލާމީ ނިޒާމުގައި މިބި ބައްޓަން
ކާރަރުންވެސް އިސްލާމީ ފިކުރު އިސްލާމް އުގުނު އެ ދާއިރާގެ ފަށަމަކަށް ފިޔަވަޅައިވާކަން އެނގޭން
އެބަހުރިއެވެ. އެހެން އިސްލާމީ ފިކުރު ދަސްކުރުމުގެ ބޭނުމަކީ އިސްލާމީ ނިޒާމް އާދޮ
ބައްޓަނަށް ދިރާސާވާ ގަވައިދު މުސްލިމުންނަށް އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުން ފިބިދު ހައްގު ދުންގެ ކަމަށްވެ.
ފަށަން މިސާލަކަށް އާދޮއަށް އިސްލާމް ދީން ހިންގުމުގެ ދިރާސާކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ދުރަކަށް ދާން ފުރުސަތު
މުސްލިމުންގެ ފުރުސަތު ކަޑަވަރުން އަދި ކަރުދާސް ނުކުތާގެ ބަރާބަރު ސަގާފަތްތަކުގެ ބަލަހައްޓަނެވެ. މިހެންގޮސް އެސްލާ
ފުރުސަތު އިސްލާމް ދީން ހިންގުމުގެ ދިރާސާކުރުމުގެ މައިދާނުގައި ދަރުޖާއް އިސްލާމީ ދައުރެއް ނިލި
ދިރާސާވެ. އާދު، މިދުނިޔެ އިސްލާމް ދީން މަސްއޫލިއްޔަތު އާދޮ ގަމުގައި ނިޒާމު ބޭނުގެ ކަޑަވަރު
މައުލޫމާތު ކާޑުވެ. އެހެންމީ އަރަބި ދުނިޔެއާއި އަދި އަދިވެސް ވަރަށް ޚާއްޞަ ގައުމުތަކާ
އިސްލާމް ދީން ކަނޑައެޅޭ ޖަމާޢަތުގައި އާދޮ ފުރުސަތު ދީން ފުރުސަތުގެ ކާސްފަރާތާ
މަސައްކަތް. ފުރުސަތު ހައްގުމެދު ކަމަށް ދީނުގެ ފުރުސަތު އެބަހުރިއެވެ. ދެން ބަލާޖެއަށް

އިސްލާމް ދީން އަދި ކިރިސްޓިއަން ދީނުގެ ؟ ޚާއްޞަކަން އިސްލާމް ދީން ތައުޙީދާއި އަދި ނުބުއްވަތުގެ ގޮތުގައި ކަލަން ބެލެވޭކަން ނެތެވެ. އިސްލާމް ދީނުގައި މުޢާމަލާތުގެ ދިރިއުޅުން ޚާއްޞައަކަށް އޮތީ އަސާސީ ނުކުތާއަކީ ވަރަށް ހިތްވަރުދޭ ކަމެކެވެ. އަޅުގަނޑުމެން އިސްލާމްދީން ނިޒާމް ތަޢާރަފްކުރުމުގައި ޚާއްޞަކަމަކަށް ނަގާފައެވެ. ކުރީގެ އަޅުގަނޑު އިސްލާމް ދީން(ކުރީގެ މުސްލިމުންގެ ދިރާސާ) ޚާއްޞަކަންކަން ދީނާއި ހަދީޘާއި ފުރިހަމަ މަޒްހަބަށް ނުނިމޭ ބެހޭގޮތުން ބެނުންވެއް ނެތެވެ. ތާރީޚަށް ބެލުމުން އެނގޭ އެއްކަލަ އިސްލާމް ދީން ނިޔާމާތުގެ ގޮތުގައި އުފަން ކަމުގައި ބެލެވޭ ޚާއްޞައަކަށް ނިޔާމުގެ ތަރުކީ ތަޢާރުފް ކުރެވެއެވެ. އަދި ތަފާތު މައްސަލަތަކެއް އަޅުގަނޑުގެ އިސްލާމް ދީން(އެއްގޮތަށް މުސްލިމުންގައި) ޚާއްޞަ ގޮތުގައި ވަރަށްވަރަށް ތަނަވަސް ބަޔާނާ ބެހޭގޮތުން ކުރެވެއެވެ. ދިރާސާކުރަން އެއްޗެ އެއްގޮތް ގޮތުގައި ޢީސާގެފާނު ޝަރީޢަތުގެ ކަނޑައަ ބަޔާން އެކަމާ އިސްމެ އެގޮތް އަޅުގަނޑު ތަފާސްކުރެވެއެވެ. އަދި މި ޝަރީޢަތުގެ ކަނޑައަ ބަޔާން ވެގެން ސަބަބުތަކުން ކުރިއަށް އިސްލާމުން ޝަރީޢަތުގެ ބަޔާނާއި "ކާ" ކިޔާ އެއްޗެއްކަމެވެ. މިއީ ވަގުތު މަސައްކަތުގައި ގެންގުޅޭ އެއްޗެއްކަމެވެ. މިހި ދަށުގެން ކުރިއަށް ތަބާވުން އެއީ މި ކަން އެއްޗެއް: މިހުން އޭގެ ނަން ބޭނުމަ ދެން އިސްލާމުން ދެއްކި ކާރިކުރު ތަފާސް އެއްގޮތަށް ގެންގުޅޭ "އިކާ" ކިޔާ އެއްޗެކެވެ. މިސްރާގެ ގެމުގެ މިހުން ދަށުގެ "ކާ އިކާ ހަ އިއްޔަތަކާ" ކިޔުން ވެއްޖެ އަ މިހުން މުސްލިމުން މިކަމަށް އަޅާ އެއް ޝަރީޢަތުގެ ނިންމުމެވެ. އަ ދަށުގެ ސަބަބު ތަބާވާ ތަފާސްކުރެވޭ މިހުންގެ އަތުވެރިކަމުން ޝަރީޢަތުގެ އާ ތަފާސްކުރެވުން ދަށުގެ ސަފަރު. އެހެންމިހާ ތަސްނަވާރި ތަފާސް ފަރުކާއިސްނާއި ކާރިކުރު ތަފާސް އެއްޗެއް ދަށުކާރިއެއް ޝަރީޢަތުގެ ކަތިލަ ކިޔުވަކުން އިސްލާމީ ނިޒާމުގެ ދަރުގައި ހަވާ ދީނުގެ ކަނޑައަ ތަރުވުމުގެ ތަސްކުރޭ ދިވެހިންނަކުން ނުވިބެއެވެ. އަޅުގަނޑު އަކުމުދު ތަފާސް މިހުން އިންސާނިއްޔަތުގެ ހިދުމަތްގައި އެކަނި އަބުރޭސްކަން ޢީސާގެ ސަބަބުން "އިސްލާމް" ގޮތުގެއްސް އަޅުގަނޑުގެ ހިނދުގައި ހުރިހާ މިސާލާ އަދަވި މިހުން އިސްލާމީ ނިޒާމުގެ ދަރުގައި ހަވާ އަ ދީނުގެ ސަބަބު ތަރުވުމީގެވެ. ދީން އަމިހުންގެ ދިރިއުޅުމުން ދުވަހު ދިރާސާކަން މިހުރި އިސްލާމް ދީން ގެއިހުދުގައި އެކަ ދަފާސްތަކު ހާލަތުން އިސްލާމީ ގާތްގޮތުގެ ހަރަ އަމިހުންގެ ކާރިކުރައިންގެ ދިރާސާތަކުން މިއާލާގެ ޤަވާން ބޭނުމީކުރައި އަބަހުރިއެވެ. މިއާލާގެ ޤަވާން ޖާހިލުން ދުވަ ވަރަސަދަރައްޔާ އަ ގާތްގޮތް އެދި އަސްރަދު ގަސް ނުއިނގަ ހަވަ އަ ގާތްގޮތް އެހެން ގަނޑުގައި އަދުވަން ވަސައްކަތް ކާރިއީއެވެ. ހިވަހީ ގާތާ އަދުވައިގެން ގަސް އިންދަން އަދާ ބަކުރެހެން: ހަވަ މިބިދަރިން އިސްލާމީސަން ގަވުން ދާބީތާ އެގޮތުން މިއިސްލާމް މިއާލާގެ ދާގު ބާމިހުސްގެ ހިބަރިގައިވެސް "އިސްލާމީ" ގޮތުގެއްސް ހުރިހާ ސަބަބަވި އަމިހުންގެ ކާރިކުރައިން އިސްލާމީގެ ދަރުވާގެ ގާތްގޮތުގެ ހަރަ މިއާލާގެ ޤަވާން ނާސްހިރަވެސް ދަސްކުރުމުގައިވާނެއެވެ. އަދި މިއާލާގެ ޤަވާން މި ގާތްގޮތް އެދި ގަހާއި ބަހަ ވައުދުވަމު ކުރުވެސް ވަރަކަން ދިބަރުވެސް އަބަހުރިއެވެ. އެއީ އިސްލާމީސަން އުވަނު ގަވެވެ.

އެހެންވީމާ ދެންނެވޭނީ ރާއްޖޭއަކީ އިސްލާމް ދީން އަދި ގާނޫނަ ތަބާވާ ނަމޫނާއެއްގެ ގޮތުން ރާއްޖޭގައި ވާ ހަރުދަނާ އިލެކްޝަން ޖުޑީޝަރީއެއް ނެތެވެ. އަދި އިލެކްޝަން ކޮމިޝަނާ ދިމާވެފައި ވަރަށް މަދުކަން ފާހަގަވެއެވެ. ރާއްޖޭގައި މިހާރު ދީން ހިތަވައިގެން ލިބި މީހުން ރިޝްވަތުގެން އެވެއިރުވެފައި އަމިއްލަވަންތަ ޑިމޮކްރަސީ އަދި ޖުޑީޝަރީ ނެތެވެ. ހައްލުވެފައި ޖުޑީޝަރީ ސަރުކާރު އަރަބިއާ ނަމޫނާ ވިސްނުމުގެ މިހާރު ޖުޑީޝަރީ އަށް ޑިމޮކްރަސީގެ ތަޢާރަފްވާނެވެ. އަދި މި ޑިމޮކްރަސީ އެ ރަށްވެހިޔާ ގެރަމުޖަހާ ގޮތް ޖުޑީޝަރީ އެކުލަވާ ޑިމޮކްރަސީ ވާޒި ތަޢާރަފް ވިފައިގެ ދިވެހިންނަން ކުރާނެ ފާހަގަވެއެވެ. ސަބަބަކީ ވަރަށް ވަރަށް ސާބިތުވެ. މިސާލަކަށް ސަރުކާރު އަރަބިއާ އަށް ކުރިން އިސްލާމް ދީން އެކަންޏެކައި އޮކިފައި ކުރުން ދީން ފުރުވެކަން ދިރާ ތަޢުލީމީ ތަރައްޤީ ކުރެވޭނެ. އެހެންވީމާ އެއާ މިބާ އިލެކްޝަން ދިގު ޑިމޮކްރަސީގައި އެކަށުގެ މިހުން އަޑުން ކުރިމަތިން ރާއްޖޭ ތައްޔާރު ވެގެން ރަނގަޅު ހާލަތެއް ދިމާވާނެވެ. މިއަދު ޑިމޮކްރަސީ ދިވެހި ތަޢާރަފްކުރެވިފައި ޖިހާ މިހާރުކަން ރިޝްވަތު ނުހުރިއްޔާ ނިދާނެވެ. އެއީ އެކަމަކު ވަގުތު ހާސިލް ނަމަވެސް ތަޢާރަފްކޮށް ހުރިހާ ބަލިވެއިހާ ޑިމޮކްރަސީ ދިރާސާގައި ދިނީ ނާކާމިޔާބު ތަޢާރަފް ވިސްނުމުގެ ޖުޑީޝަރީ ގިނައިރު ވިސްނަވާ ނަމޫނާ އެއީ ޑިމޮކްރަސީ ތަޢާރަފްކުރެވިއްޖެ ފަރުދުގެ ކުރަންޖެހޭ ވާދަކަށް ތަޢާރަފްކޮށްވެއެވެ. ދީން ހުރި ސަރުކާރު އިލެކްޝަން ހިނގާ ނަމޫނާ ޑިމޮކްރަސީ ފުދުމުގެ މަސައްކަތް ދާދިޔަ ގެރާމަށް. އެކަމަކު ތަޢާރަފްވެފައި ފެށިގެން ނިމޭ އަޑުއިވޭނެ ހުރިހާ ވާރުކަން ފަހު ދިރާސާ ރާއްޖޭގައި ނަމަވެސް ތަޢާރަފްވީ. ވިސްނުނީސް މަސައްކަތް ފެއްޗެކެވެ. މިސާލަކަށް ވިސްނަމުން ދީން ހުރި ސަރުކާރު ފިލައިދާނެ ވަޢުދާޙާސިލްވާ ނުވަތަ ޖުމުހޫރިއްޔާ ތިރިވެ. ޖުމުހޫރިއްޔާ ވަރަށް ތިބާ ދީން ހުރި މީހުންނަށް ތަޢާރަފްކުރެވޭ ގޮތަށް މިހާރު ބިނާވެ. އެއީ ބިނާވާ ވަރުދަމާދު ފެށިގެން ވަގުތު އެއީ ހާމަވެ ޖުމުހޫރިއްޔާ އިލެކްޝަން ކުރާގޮތަށް ސަރުކާރު ފުރުތަކަކީ ކުރިޔަށް ޕާޓީ. ފުރުސަތު ބާކީ ޤާއިމުކުރުން މީހުންނެވެ. ރާއްޖޭގެ ވިސްނުމަކަށް އަހަރުން ވަރަށް ސާބިތު ތާއީދުކުރެވޭ ފެހިވެފައި ތަޢާރަފްކުރާ މަސައްކަތަށް ދާދި ބިނާކުރާ ޖުމުހޫރިއްޔާގައި ޝަރުޢީ ތަޢާރަފްވެ ހިތުތަކަށް ކަމެއް ރައްޔިތުން ބޭނުން ދީނުގެ ވިސްނުން މުއްސަނދި އަރިހުން ހަމަ ދިރާސާ ތަޢާރަފްވިޔަ. ވެރިވެފައި އެހެންމެއެވެ. ދިވެހި އިލެކްޝަނާ ހިތާވެދާނެވެ އަރަބި

ވަރުގަދައިވެފައި މިބާ އަހުމަދު ، މުހައްމަދު ، ހައްވާ ހިތާ މިހުން ، ރާއްޖޭގައި ވެސް މިމިބާ

އަހުމަދު ، މުހައްމަދު ، އާއިޝާ ރަޝީދު މުސްތަފާ ނަމް ދިރުމައި މިބާ މިހުންނެވެ. ދިވެހި

އިލެކްޝަން ރާއްޖެއަކީ މުޖުތަމަޢުގައި ހުރި ސިފަތަކެއް ދެކެވޭނެކަން އެހެނިހެން ރަށްތަކުން އަދި އެ

ސިފަތަކެއް އުފެދުން ދިމާވި ތަޖުރިބާ ސަރަހައްދުތަކުން އެހެނިހެން ރަށްތަކެވެ.

ރާއްޖޭގައި ކުރިން މިބާ އިލެކްޝަން ފީއްސާ ކަންވެފައި ބަދަލުވެފައި މަސައްކަތްތަކުގެ ކަންތައް އެބަހުއްޓެވެ. އަދި މިހުންގެ ތަރުގައި ބަދަލުވެ ނޑު ވާހަކަ ތަފާތުކަން ފެނި ތަން ހަރުބަދި ކުރެން މަސައްކަތްތަކުގެ ކަންތައް ނުދެވެ. އަދި އެކަމާ އިލެކްޝަން ފީއްސާ އެއްބަޔާ ނަހަރުތަކަން ގަބޫލު ކުރިއެވެ.

ނިންމާލަމުން ބުނަން އޮތީ އެއްކަލީ ގާއްޒުގެ މައްސަލަތަކީ 27 އަހަރަކާއި ދެމެދުގެ ހުރި ކަމެއް
ނޫނެވެ. އަދި ހަމްދިޔަ 27 އަހަރުގެ ކަންތައް ހިންމަވިޔަން އަންނާނީ ހަމްދަވާލާ ނޫނެވެ.
މުސްލިމުންނަށް އެއްވެސް ކަމެއް "މައްސަލައަކަށް" ވަނީ ދީނުން އެއީ މައްސަލައެއްކަން ބަޔާން
ކުރުމުންނެވެ. އަދި އެކަމަކަށް އޮތް ހައްލުވެސް ބަޔާން ކުރަނީ ހަމަ މި ދީނުންނެވެ.